

บทที่ ๓

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

เรียบเรียงโดย อ.มานิช พรหมปัญญา

ตอนที่

- ๓.๑ ความหมายทั่วไปเรื่องบุคลิกภาพ
- ๓.๒ ลักษณะทั่วไปของบุคลิกภาพ
- ๓.๓ คัดบวก
- ๓.๔ IQ EQ CQ MQ PQ AQ (6Qs)
- ๓.๕ ทฤษฎีบุคลิกภาพ

แนวคิด

๑. บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญของมนุษย์ทุกคน คนที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เป็นที่ยอมรับนับถือในที่ทำงานและในสังคมส่วนใหญ่มักได้รับการยกย่องว่าเป็นคนมีบุคลิกภาพดี ในการศึกษา เรื่องบุคลิกภาพจึงควรศึกษาความหมาย ความสำคัญ ชนิดของบุคลิกภาพ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจเรื่องของบุคลิกภาพให้ดียิ่งขึ้น

๒. บุคลากรในธุรกิจปัจจุบันจำเป็นต้องมีบุคลิกภาพที่ดีทั้งทางกายภาพและทางมโนทัศน์ การมีทัศนคติ ที่ดีแสดงถึงสภาวะความพร้อมทางความคิดและความรู้สึก ซึ่งก่อตัวจากผลของประสบการณ์ และมีอิทธิพลในการ กำหนดทิศทางของปฏิกริยาตอบสนองของบุคคล ที่มีต่อทุกสิ่งและทุกสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นการคิด บวก (Optimistic) จึงเริ่มต้นด้วยหลัก 6Qs เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมของตนเองและบุคคลแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งมีผล ต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข

๓. ทฤษฎีบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่นักจิตวิทยาให้ความสนใจและทำการศึกษากันเป็นจำนวนมาก เพราะ เห็นความสำคัญของบุคลิกภาพที่มีต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ซึ่งทฤษฎีต่าง ๆ นั้นก็มีมุมมองที่แตกต่างกันตาม พื้นฐานความรู้และประสบการณ์ แม้ว่าจะมีการแบ่งบุคลิกภาพออกได้หลายประเภทก็ไม่ได้หมายความว่าบุคคล หนึ่งจะต้องมีบุคลิกภาพตรงตามทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเท่านั้น บุคคลแต่ละคนอาจจะมีบุคลิกภาพสอดคล้องกับ ความคิดในทฤษฎีหลาย ๆ ทฤษฎีก็เป็นได้ เพราะบุคลิกภาพเป็นการรวมลักษณะหลายอย่างเข้ามาเป็นลักษณะ เฉพาะตัวของบุคคลหนึ่ง

วัตถุประสงค์การเรียนการสอนที่สำคัญที่สุด ๓ ข้อ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้ในชีวิตของนักศึกษา

๑. นักศึกษาสามารถอธิบายความหมาย แนวคิด เกี่ยวกับบุคลิกภาพได้
๒. นักศึกษาสามารถเห็นความสำคัญของบุคลิกภาพทั้งต่อตนเองและการดำเนินชีวิตเชิงบวกได้
๓. นักศึกษาสามารถอธิบายทฤษฎีทางบุคลิกภาพได้

กิจกรรมระหว่างการเรียนรู้

๑. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน
๒. ศึกษาเอกสารประกอบการสอน

สำนักศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

เอกสารประกอบการสอน รหัสวิชา ๑๐๐-๑๐๔

วิชามนุษยสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ (Human Relations and Personality Development)

ครั้งที่ ๓

๓. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายในเอกสารประกอบการสอน
๔. ฟังคำบรรยายจากอาจารย์ผู้สอน
๕. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียน

สื่อการสอน

๑. เอกสารประกอบการเรียนการสอน ครั้งที่ ๓
๒. แบบฝึกปฏิบัติ
๓. แบบประเมินผลตนเองก่อน-หลังการเรียน
๔. การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะ

วิธีวัดประสิทธิภาพในการสอนตามวัตถุประสงค์

๑. ประเมินผลจากแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน
๒. ประเมินผลจากกิจกรรม
๓. ประเมินผลคำถามท้ายบท
๔. ประเมินผลจากการสอบกลางภาคและสอบปลายภาค

สาระสำคัญ

ความหมายทั่วไปเรื่องบุคลิกภาพ

๑. ความหมายที่แสดงถึงชีวภาพทางสังคม (Biosocial Definition)
๒. ความหมายที่แสดงถึงชีวภาพ (Biophysical Definition)
๓. ความหมายที่แสดงถึงลักษณะรวม ๆ โดยทั่ว ๆ (Omnibus Definition)
๔. ความหมายที่แสดงถึงหน้าที่ของบุคลิกภาพ (Integrative / Organization function of personality)

ความสำคัญของบุคลิกภาพ

๑. ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง
๒. ทำให้เกิดการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
๓. ทำให้สามารถคาดหมายพฤติกรรมได้
๔. ทำให้เกิดการตระหนักในเอกลักษณ์ของบุคคล
๕. ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ๆ ได้
๖. ทำให้มีโอกาสได้รับความสำเร็จในหน้าที่การงาน

ลักษณะทั่วไปของบุคลิกภาพ

๑. บุคคลแต่ละคนย่อมมีลักษณะรูปร่างเป็นไปตามพันธุกรรมและเมื่อเติบโตขึ้นมาก็ได้พบปะเรียนรู้กับบุคคลอื่นในสังคม ทำให้เกิดเป็นผลรวมของบุคลิกภาพในบุคคลนั้น
๒. เป็นลักษณะพฤติกรรมส่วนรวมของบุคคลมิใช่พฤติกรรมเฉพาะอย่าง
๓. บุคลิกภาพจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับมุมมองเห็นของบุคคลอื่น
๔. บุคลิกภาพเกิดจากการที่บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้

พัฒนาศักยภาพการบริหารงาน (เสริมอัจฉริยะ) 6Qs

๑. IQ มาจากคำว่า Intelligence Quotient ซึ่งหมายถึงเขาวินิจฉัยปัญญา ต้นทุนของชีวิต การพัฒนาความสามารถใน การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การวางแผน การบริหารจัดการ การจัดระเบียบในการทำงาน

สำนักศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

ดร.อุษณีย์ เจริญพิพัฒน์ผล

อาจารย์มาโนช พรหมปัญญา

อาจารย์ วิจิตรา จามจูรี

๒. EQ มาจากคำว่า Emotional Quotient หรือเชาวน์อารมณ์ ความสามารถในการตระหนักรู้อารมณ์ตนเองและผู้อื่นพัฒนาความสามารถในการจัดการ และบริหารอารมณ์ของตนเองและเพิ่มพูนทักษะทางสังคม ช่วยให้เพิ่มสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน

๓. AQ มาจากคำว่า Adversity Quotient เชาวน์วิริยะ ความสามารถในการเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส เปลี่ยนโอกาสให้เป็นความก้าวหน้า พัฒนาความสามารถในการควบคุมวิกฤติ การมองปัญหาเชิงบวก แนวทางในการสร้างวิริยะอดทนเพื่อฟันฝ่าอุปสรรคและวิกฤติต่าง ๆ ของการทำงาน

๔. MQ มาจากคำว่า Moral Quotient หรือเชาวน์คุณธรรม การพัฒนาสำนึกการทำงานอย่างมีคุณธรรม ความรักดีต่อองค์กร มีจริยธรรมในการทำงานและบริหาร

๕. HQ มาจากคำว่า Health Quotient เป็นเชาวน์สุขภาพ การพัฒนาแนวความคิดการดำเนินชีวิตอย่างคนมีสุขภาพด้วย 6อ. คือ อาหาร อารมณ์ อากาศ ออกกำลังกาย อุจจาระ และอดิเรก

๖. SQ มาจากคำว่า Spiritual Quotient เชาวน์จิตวิญญาณ แนวทางในการพัฒนาจิตวิญญาณเพื่อยกระดับคุณภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพตามประเภท (Type Approach)

ทฤษฎีบุคลิกภาพตามลักษณะ (Trait Approach)

ทฤษฎีบุคลิกภาพตามทัศนะนักจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Approach)

ทฤษฎีบุคลิกภาพตามทัศนะนักมนุษยวิทยา (Humanistic Approach)

ทฤษฎีบุคลิกภาพตามหลักการการเรียนรู้ (Learning Approach)

บรรณานุกรมการอ้างอิง

- สมพร สุทัศน์ีย์, ม.ร.ว. มนุษยสัมพันธ์, พิมพ์ครั้งที่ ๖ ฉบับปรับปรุงแก้ไข, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- เอกสารการสอนชุดวิชา ประสบการณ์วิชาชีพการโรงแรมและภัตตาคารหน่วยที่ ๘-๑๕, พิมพ์ครั้งที่ ๓, นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๒.
- เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ชนะ ชีวิต คิดอย่างอิสระกับ 6Qs จาก <http://mrthaijob.com/forums/index.php?topic=2574.0> สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓
- เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ชนะชีวิต คิดอย่างอิสระกับ 6Qs (Twenty-Four Seven) จาก <http://highlight.kapook.com/view/34711> สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓
- เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คิดบวก ชีวิตบวก แนวคิด จากท่าน ว. วชิรเมธี สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th/node/12282> สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓

คำถามประจำบทเรียน (เขียนด้วยลายมือเท่านั้น)

๑. จงอธิบายความหมายของบุคลิกภาพ พร้อมยกตัวอย่างความสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพในชีวิตประจำวันประกอบพอสังเขป
๒. จงอธิบายลักษณะทั่วไปของบุคลิกภาพมาอย่างน้อย 2 ประการ พร้อมยกตัวอย่างบุคคลและพฤติกรรมของบุคคลนั้นประกอบพอสังเขป
๓. จงอธิบายความหมายของการพัฒนาศักยภาพการบริหารงานและความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของตัวนักศึกษาเอง
๔. ในความคิดเห็นของนักศึกษา นักศึกษาคิดว่าการพัฒนาศักยภาพการบริหารงานข้อใดมีความสำคัญที่สุด เนื่องจากเหตุผลใด และหากนักศึกษายกจะพัฒนาศักยภาพการบริหารงานในข้อนั้น ๆ ควรต้องเริ่มต้นอย่างไร
๕. จงอธิบายทฤษฎีการพัฒนาบุคลิกภาพมา ๑ ทฤษฎี พร้อมวิธีการปรับประยุกต์ในการพัฒนาบุคลิกภาพต่อนักศึกษาเองในการดำรงชีวิตประจำวัน